

Toda vsega tega vrvenja se ne spominjam več posebno jasno. Kadar se domislim nanj, zdi se mi, kakor bi čul od daleč veliko množico nerazumljivih glasov in videl vse polno neznanih, razburjenih obrazov, osvetljenih od krvavo-rdečih plamenov. Pač pa ne pozabim nikdar tistega prvega trenutka, ko sem bil ravnokar prihitel s svojima sestrama po klancu pred naš goreči dom.

Hiša je bila že v plamenih, ko so prišli moja mati s polja. Videli so ljudi, ki so prinašali na cesto mize in postelje; oče so hiteli od tega do drugega, prijemali s tresočo roko za vsako stvar, a jo takoj zopet pustili na svojem mestu, ker se jim je zdela katera druga bolj važna.

„Kje so otroci?“ vprašali so moja mati.

Nihče jim ni vedel odgovoriti.

„Moj Bog, kje so otroci?“

Ali malokdo se je zmenil za to vprašanje, vsi so imeli drugih opravkov dovolj.

Mati pa so stali na mestu kakor okameneli. Od strahu se jim je strdila za hip vsaka kapljica krvi in obraz je bil bel, kakor platno. Pa to je bilo samo za trenotek. Hoteli so ravno stopiti s hitrim korakom skozi vrata, iz katerih se je valil goreč, temnosivkast dim, ko smo pridrvili mi po klancu navzdol. In materi so se oči zjasnile v sreči in ljubezni, kakor da bi ne bilo na vsem svetu tisto uro niti najmanjše nesreče. Sklonili so se k meni in me pobožali po licih:

„Oh, ti moje ljubo dete!“

(Konec prihodnjič.)

Odpadajoče listje.

Jesen prihaja.

Solnce se poslavlja od trudne prirode, poslednji žarki trepečejo mej iglami resnih smrek. Drevje stoji žalostno in siplje listje v uvelo travo.

Polagoma so dušili mrzli vetrovi zelena peresa, katera so bolj in bolj izpreminjala barvo ter slednjič odpadla raznobarvna in suha.

Mrzla burja vleče po gozdu in neljubo se priklanjajo vršički mladih borovcev. Suho listje, katero je odpihnili burja visokim bukvam, leži v debelih plasteh pod drevesi. Vmes pa poganja tu in tam kak jelenji jezik široka, ob straneh osuhla peresa. Neustrašeno kljubuje mlada breza ob robu prepada vsem vremenskim izpremembam. Ponosno dviga dolge, šibke veje proti nebu in samuje mej rjavo praprotjo ter ormenelo reso.

Krepko se je ustavljala vse leto hudim viharjem in trdno stala na okrajni ruši ob prepadu. No, jesen jo je ponižala, in kdo vé, če je ne strmoglavi zima v brezno. Kakor poletavajo po letu rmeni metuljčki nad cvetlicami, tako se sipljejo zlatormena peresca raz šibke veje ter izginjajo v temnem prepadu.

Prva je ozelenela v pomladi, in prva izgublja sedaj listje. Drobna vlakna, na katerih so se držali trivoglati listki, posušila je hkrati hudobna slana, in ponosna breza je morala oddati svoj krasni nakit.

Nekoliko nižje pod gozdom se razprostirajo njive; od gozda jih loči dolga leskova seč. Razposajena veverica skače mej osamelimi debelci iščoč si hrane. Toda za leščnike je že prepozno. Česar niso pobrali vaški otroci, zglodala je poljska miš.

Tudi leska je izgubila listje. Njeni sečasti, kosmati listi so zarmeneli najprej na robu, polagoma se je širila ta bolezen po žilicah in puščala za seboj rmeno sled. Skoro so otrpnile vse žilice po peresu, umrla je tudi glavna žila — pecelj in listek je odpadel.

No, leska ne žaluje za zelenjem tako, kakor breza, kajti v nadomestilo je dobila takoj po odpadu suhega listja prašniške cvete. V podobi malih mačic vise sedaj ti zgodnji cveti po vejah in pričakujejo gorkote. Ta je sicer še daleč, a slednjič pride tudi njim čas, da se razspó in pestiče oprasé.

Onostran njive, s katere je poslednje dni pobral kmet zelje, stoji na omejku kopa vitkih, bledodeblnih javorjev. Res mora kmet odlikovati ta drevesa, da jih ni iztrebil iz ograde, kakor je storil s češminjem in s košatimi glogi.

Rahla, toda hladna sapa piše, in tudi javorjevo listje se usiplje z vej. Cudna peresa so to! Listi s petimi prsti liki človeška roka! Prejšnja morsko-zelena barva je sedaj pomenela kakor žveplo, in burja je raznesla mrtve liste po praznem strnišču.

Najhrabrejše kljubuje ostremu vremenu hrast.

Ondi na holmu se je ustavljal celo leto viharjem. Čeprav mu je silni piš odkrehniti vejo ali celo vrh, ni se dal poučiti. Nič manj trdovraten ni tudi sedaj.

Jesen je prišla, a da bi se otresel listja, mu ne pride še na misel. Rajši hoče nositi suho listje kot stati osamljen in gol. To je vendar skrajna kljubljivost.

Vidi se pa, da si jesen veliko prizadeva, osmukati starega uporneža. Temnozeleno peresa je pritiskala slana in je polagoma izpremenila v rmenkaste. V začetku novembra je požgalo sneženo ivje hrastovo listje in je pobarvalo temnorjavo. Decembarsko zmrzovanje mu podari usnjatorjavo listje, katero se ob večernem solnčnem zahodu izpreminja bakreno.

Bolj pohleven v tem oziru je zraven hrasta stoječi oreh.

V prvi mirzi rosi so otrpneli peclji njegovih razdeljenih peres in od tedaj naprej so vrtoglavili posamezni listi mej vejami počasi proti zemlji. Sedaj ni niti jednega več na drevesu in pokanje, katero je prihajalo od debelih, ob veje se zadevajočih pecljev, je ponehalo. Prvi listi so nekoliko bolj rjavi in na več krajih razpokani, kot bi bili sežgani. Ti listi, katere je pa slana s silo otresla, so še skoro popolnoma zeleni; le oveneli so in popcepal na tla.

Nižje pod holmom žubori potoček po pokošenih travnikih, kjer sedaj kak sedemleten dečko pase domače krave.

Temne jelše obraščajo breg in stikajo veje nad vodo. Toda veje niso več zelene, oddale so listje in žuboreči valčki so jim je odnesli naprej.

Dolgo so se ustavljale. Nikakor jim ni hotelo priti na um, da je že čas otresti se listja. Poskusile so kljubovati celo slani. Slana je res huda tetka, pa maloobčutnega listja jelš le ni mogla usušiti. Vkljub vsemu zmrzovanju je ostalo zeleno. No, tako ni moglo ostati. Morale so se ukloniti; hočeš, nočeš so oddale še zeleno listje v potokovo strugo.

Nekaka otožnost napolni človeka, ako gleda odpadajoče listje. Zazdi se mu, da vsa narava umira, da jemlje slovo in da drhti pred mrzlo zimo.

Pa tudi z vzvišenimi mislimi te more navdati to odpadanje. Zdi se ti, da so drevesa sedaj, ko so še iznebila teže — sadja in listja, nekako prosta in svobodno zopet iztezajo vitke veje proti nebu. Kakor duhovi molé žalostni vrhovi nad golo naravo in še človeka dvigajo nad oblake, tja, kjer je njegov pravi dom.

Krog in krog vlada mirna, sveta tihota, nič se ne gane; le sedaj pa sedaj začivka zaostala ptica-selivka mej vresjem ali za posekanim hrastovim deblom.

Stánon.

Sreča mladinskih let.

(Piše Fr. Kralj.)

XI. Na delo.

Gedenkrat sem že govoril o delu, in sicer o duševnem, ko sem vam priporočal pridno rabo knjig. Danes pa pride na vrsto telesno delo, delo s telesnimi močmi. Vem, da mi ugovarjate od vseh strani, da vendar ni delo sreča mladinskih let, in gotovo se jezite name, da izbiram pod tem zaglavjem predmete, ki spadajo najmanj v srečo mladinskih let. A potrpite vendar, da vse izgovorim, morda se še sprijaznimo; saj to itak veste, da bi se ne razdvojil z vami rad pred koncem leta. Sevé, takrat ste bili veseli, ko sem vam opisal srečo pri jedi, a ne veste, da pravi pregovor: „Kdor ne dela, naj tudi ne jé“. In ta izrek potrdi tudi veliki apostol Pavel. Torej je moralo priti tudi delo na vrsto.

Delo je uporaba dušnih ali telesnih sil s tem namenom, da doseže človek kaj koristnega zase ali za druge. Ako rabimo duševne sile, je delo duševno, ako telesne, pa telesno. Kajpada ne moremo delati telesnega dela brez duševnega, ker pri vsakem delu moramo imeti namen ali smoter, ki izvira iz pameti in prevdarka.

V raju je bilo delo še čisto prijetno, res prava zabava Adamu in Evi. A to je bilo le pred grehom, po grehu pa je izgovoril pravični Bog one besede, ki so tečaj vsemu človeštvu in njegovi usodi: »*V potu svojega obraza boš kruh jedel, dokler se ne poverneš v semljo, iz katere si vzel.*«